

J. KALLAK, A. KASVAND JA J. LANG

MATEMAATIKA TÄIENDUSVIHK

ALGKOOLI
II KLASSILE

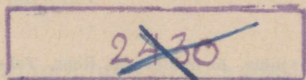
RK
PEDAGOOGILINE KIRJANDUS
TALLINN 1941

J. KALLAK, A. KASVAND JA J. LANG

MATEMAATIKA TÄIENDUSVIHK

ALGKOOLI
II KLASSILE

RK
PEDAGOOGILINE KIRJANDUS
TALLINN 1941

2.

A-11922

Vastutav toimetaja O. Silde. Korrektor Ed. Roos. Tehniline toimetaja H. Treumann.
Laduda antud: 13. II 1941. Trüki antud: 25. II 1941. Trükitähtede arv trükipoognas:
27,14 tuh. Trükipoognate arv: 2. Autori arvutuspoognate arv: 1,27. Trükiarv: 22150
eksemplari. Kaust: D 5. Paber: 56:79 cm $\frac{1}{32}$. Trükikoja tellimise nr. 264. MB-2779.
Trükikoda: „Punane Täht“, Tallinn, Pikk tänav 54/58.

Печатано на эстонском языке. А. Касванд и другие. Дополнительная тетрадь по
математике для II класса начальной школы.

ГИЗ Педагогическая Литература Таллин. Типография „Пунане Тэхт“, Таллин,
улица Пикк 54/58.

Arvuvalla laiendamine tuhandeni.

1. Arvud kuni tuhandeni.

1. Kogu andmeid klassis tarvitusel olevate õpperaamatute ja õppetarvete hindade kohta ja koosta neist endale hinnakiri!

2. Mitu kümnekopikast raha kuluks ühe rublase raamatu ostmiseks?

Kirjuta: 1 rubla = ... kümnekopikast.

3. Kui raamatu hind on 1 rbl. 20 kop. ehk kop., mitu kümnekopikast raha peaksime siis andma?

4. Peedul oli üks rublane raha. Mitu kopikat tal puudus, et osta raamat, mille hind on 125 kop.?

5. Mitu 10-kopikast raha moodustavad rubla? 2 rubla? 1 rubla 50 kopikat?

6. Loeme raha kümnekopikaste kaupa: kümme, kaks-kümmend jne. kop., kuni saame ühe rubla; kuni saame kaks rubla, kolm rubla jne., kuni saame kümme rubla ehk 1 tšervonetsi.

7. Aino ostis kaupluses raamatuid, vihikuid ja pliiatsi, üldse ühe rubla seitsmekümne viie kopika eest. Kui palju sai ta kahest rublast tagasi?

Kergendame oma arvutamist!

Arvutamise hõlbustamiseks valmistame kooli kogusse tikkudest:

1) 10 kimpu, milledes igaühes on 100 tikku;

2) 10 kimpu, milledes igaühes on 10 tikku;

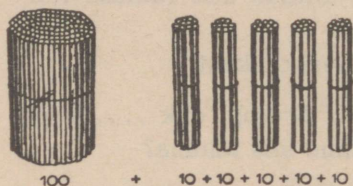
3) 10 üksikut tikku.

Tikud seome kimpudesse niidi, paela või veel parem — kummi-võruka. Iga kimbu juurde aseta sedel selle numbriga, mis näitab, mitu üksikut tikku on kimbus!

Niisiis on meil 100-lised, 10-lised ja 1-lised tikukimbud.

8. Aseta nüüd lauale enda ette tikukimpe ja varusta iga kimp vastava sedeliga:

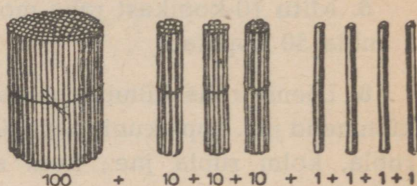
1) 100 tikku; 2) 200 tikku; 3) 300 tikku jne.

9. Aseta lauale jälle tikukimpe, kuid nii, et sajalised kimbud asetseksid kümnelistest vasakul, ja varusta nad jälle numbritega (vt. kõrval!):

1) 150 tikku; 2) 240 tikku; 3) 490 tikku.

10. Aseta veel ja ikka nii, et 100-lised kimbud asetseksid vasakul, kümnelised keskel ja ühelised paremal äärel: 1) 134 tikku; 2) 202 tikku; 3) 593 tikku.

11. Kui suur oli kaupluses maksuarve, kui kahest rublast anti tagasi 10 kop.? 20 kop.? 30 kop.?

Kirjuta: 2 rbl. — 10 kop. = ... rbl. ... kop.

12. Loe kahest rublast tagasi kümne kopika kaupa: kaks rubla; üks rbl. 90 kop.; jne.!

13. Loe rahasummasid 20-kopikaste kaupa: 20 kop., 40 kop. jne., kuni saad 3 rbl.! kuni saad 10 rbl.!

14. Loe kolmest rublast tagasi kahekümne viie kop. kaup!

15. Kui palju tuleks järgmistele rahasummadele lisada, et rubla täis saaks: 78; 96; 36; 48; 40; 91; 99; 71; 69; 58 kop.?

16. Kui palju puudub kahest rublast, kui rahasummad on järgmised: 150 kop.; 102 kop.; 1 rbl. 15 kop.; 1 rbl. 80 kop.; 1 rbl. 5 kop.?

17. Täienda järgmisi rahasummasid, kuni saab täis kolm rubla: 295 kop.; 260 kop.; 208 kop.; 2 rbl. 65 kop.

1000 kopikat = 10 rubla = 1 tšervonets,
lühidalt:

1000 kop. = 10 rbl. = 1 tš.

18. Täienda järgmisi rahasummasid, kuni saab täis 1000 kop. ehk 10 rubla: 720; 180; 908; 728 kop.

Arvu suured ja väikesed järgud.

Pikkuste mõõtmisel tarvitame sageli mõõtetähta.

1 meeter = 100 sentimeetrit = 10 detsimeetrit,

lühidalt: 1 m = 100 cm = 10 dm.

19. Kui pikk on sinu pliiats? sullepea? joonlaud? klassitoa põrand?

20. Kirjuta oma vihikusse:

1 meeter = 100 sentim.; 6 meetrit = ... sentim.

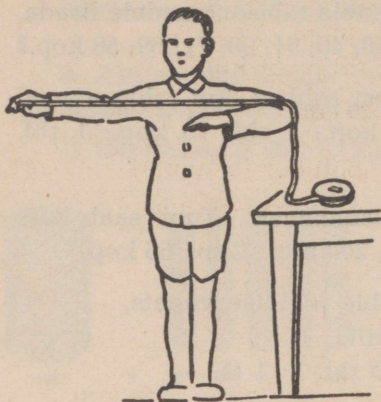
2 meetrit = ... " 7 " = ... "

3 " = ... " 8 " = ... "

4 " = ... " 9 " = ... "

5 " = ... " 10 " = ... "

21. Loe tuhandest sentimeetrist 100 sentimeetri kaupa tagasi: 1 000 sentim.; 900 sentim.; jne.!

Poisikese väljasirutatud käe sõrmede ottest kuni teise käe küünarnukini on 1 m.

22. Kirjuta meetrites!

900 cm = 9 m	500 cm = 5 m	10 dm = 1 m
800 cm	400 cm	30 dm
700 cm	300 cm	80 dm
600 cm	200 cm	90 dm

23. Kirjuta meetrites ja sentimeetrites!

125 cm = 1 m 25 cm	260 cm = 2 m 60 cm
420 cm	708 cm
680 cm	960 cm
409 cm	402 cm

24. Kirjuta rublades ja kopikates!

135 kop. = 1 rbl. 35 kop.	648 kop. = ... rbl. ... kop.
260 kop.	520 kop.
702 kop.	409 kop.
910 kop.	985 kop.

25. Avalda ühenimelistes mõõtudes ja liida!

$2\text{ m} + 90\text{ cm} = 290\text{ cm}$	$5\text{ rbl.} + 45\text{ kop.} = 545\text{ kop.}$
$3\text{ m} + 45\text{ cm}$	$8\text{ rbl.} + 90\text{ kop.}$
$6\text{ m} + 89\text{ cm}$	$4\text{ rbl.} + 25\text{ kop.}$
$8\text{ m} + 6\text{ cm}$	$9\text{ rbl.} + 86\text{ kop.}$

Näidis. $2\text{ m} + 90\text{ cm} = 200\text{ cm} + 90\text{ cm} = 290\text{ cm.}$

26. Avalda ühenimelistes mõõtudes ja lahuta!

$1\text{ rbl.} - 45\text{ kop.}$	$1\text{ m} - 68\text{ cm}$
$3\text{ rbl.} - 80\text{ kop.}$	$2\text{ m} - 32\text{ cm}$
$7\text{ rbl.} - 52\text{ kop.}$	$7\text{ m} - 59\text{ cm}$
$9\text{ rbl.} - 8\text{ kop.}$	$10\text{ m} - 45\text{ cm}$

Näidis.

2 rubla — 56 kop. = 200 kop. — 56 kop. = 144 kop.

27. Mitu kümnekopikast on: 1 rbl.; 2 rbl.; 3 rbl.; 4 rbl.; 10 rbl.?

28. Mitu kümnekopikast on: 1 rbl. 20 kop.; 5 rbl. 40 kop.; 6 rbl. 80 kop.?

29. Mitu detsimeetrit on: 1 m; 2 m; 5 m; 6 m; 8 m; 10 m?

30. Mitu detsimeetrit on: 1 m 20 cm; 3 m 4 dm; 6 m 70 cm; 5 m 8 dm; 9 m 40 cm?

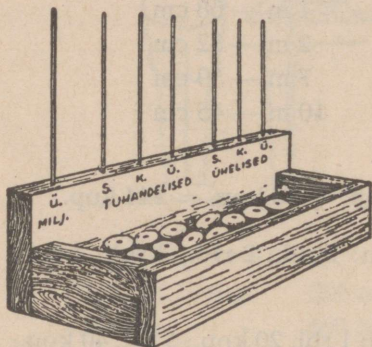
31. Mitu kümnelist on arvudes: 20; 30; 40; 60; 90; 70?

32. Mitu kümnelist ja ühelist on arvudes: 15; 26; 37; 48; 96; 58; 90?

33. Mitu sajalist on arvudes: 1 000; 700; 800; 500; 200?

34. Lahuta sajalisteks, kümnelisteks ja ühelisteks!

Arv	Sajal.	Künnel.	Ühel.	Arv	Sajal.	Künnel.	Ühel.
240	2	4	0	900			
365				460			
409				708			
502				666			
675				498			

35. Kui koolil on kõrvalkujutatud arvutuskast, siis märgi sellel rõngakestega arv, milles on:

- 1) 2 künnel. ja 5 ühel.;
- 2) 5 sajal. ja 6 künnel.;
- 3) 9 sajal. ja 8 ühel.;
- 4) 8 künnel. ja 9 ühel. jne.

Märkus. Kui arvutuskasti ei ole, siis lahenda sama ülesanne värviliste paberisõõrikes-
tega!

36. 1 sajaline on 10 künnelist; 2 sajal. = 20 künnelist; 3 sajal. = ...; 4 sajal. = ...; 5 sajal. = ...; 10 sajal. = ...

37. Leia, mitu künnelist ja ühelist on järgmistest arvudes:

720; 895; 608; 96; 75.

Näidis. $245 = 24$ künnelist ja 5 ühelist.

Lisaks neile kirjuta kõige suurem ja kõige väiksem kolme numbriga (kolmekohaline) arv!

38. Kirjuta arv, milles on: 1) 35 künnelist; 2) 40 künnelist; 3) 85 künnelist ja 6 ühelist; 4) 70 künnelist ja 8 ühelist; 5) 8 künnelist ja 7 ühelist.

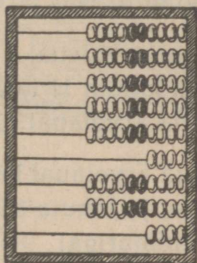
39. Kirjuta numbritega järgmised arvud: 1) kakssada viisteist; 2) kolmsada nelikümmend kuus; 3) kaheksasada kolmkümmend; 4) üheksasada kuus; 5) üks tuhat.

40. Kui palju on suurem: 1) 7 rbl. 699 kopikast? 2) 4 m 380 cm-st? 3) 55 dm 5 m-st?

Arvutamine arvelaual.

Arvutamise hõlbustamiseks tarvitatakse sageli nn. arvelauda (vt. joonist!).

Arvelaua ühel traadil asetsevad sõõrikesed, mis näitavad ühelisi, ülal järgmisel — kümnelisi, siis sajalisi jne. Igal traadil on 10 sõõrikest.

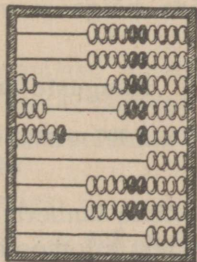
sajalised
kümnelised
ühelised

Esialgseilt on kõik sõõrikesed paremal pool. Arvutamisel lükatakse neid sõõrikesi vasakule, kusjuures sõõrikesed märgivad siin mõnd arvu.

Nii on järgneval arvelaual märgitud arv 235.

41. Märgi arvelaual järgmised arvud:

- 1) 206; 2) 390; 3) 400;
4) 596; 5) 600; 6) 905.

sajalised
kümnelised
ühelised

42. Mitu korda suuremat arvu tähistab arvelaual sõõri-ke teises reas võrreldes sõõri-kesega esimeses reas?

43. Mitu korda suuremat arvu tähistab arvelaual sõõrike kolmandas reas kui sõõrike esimeses reas?

44. Aseta arvelaualle arve alates 1-st ja nimeta iga saadud arvu: 1, 2, 3, ... 9, seejärel 10, 11, 12, ... 20, ... 30, ... 40, ... 50, ... 60, ... 70, ... 80, ... 90, ... 100, ... 200, ... 300, ... 1 000.

45. Võta arvelaual 10 ja lahuta 1! 20 ja lahuta 2! 30 ja lahuta 4! 50 ja lahuta 8! 70 ja lahuta 15!

46. Võta arvelaual 100 ja lahuta 1! 200 ja lahuta 2! 300 ja lahuta 4! 600 ja lahuta 8! 700 ja lahuta 15!

47. Võta arvelaual 1 000 ja lahuta 100! 1 000 ja lahuta 10! 1 000 ja lahuta 1! 1 000 ja lahuta 126.

48. Liida arvelaual: 9-ga 1! 998-ga 2! 96-ga 4!

49. Võta arvelaual kõige väiksem arv, mis kirjutatakse 3 numbriga, ja lahuta sellest kõige suurem arv, mis kirjutatakse 2 numbriga!

50. Kõige väiksemast neljakohalisest arvust lahuta kõige suurem kolmekohaline arv!

51. Liida kõige suurema kahekohalise arvuga selle arvu numbrite arv!

52. Liida kõige suurema kolmekohalise arvuga üks!

Kauguste ja pikkuste mõõtmine.

1 000 meetrit on 1 kilomeeter, lühidalt:

$$1\,000\text{ m} = 1\text{ km}.$$

53. Kooliaia ümbermõõt on 100 m. Mitu korda on see väiksem ühest kilomeetrist?

54. Antsul on kodunt kooli 200 meetrit, Juhani aga 1 km. Mitu korda on Juhani koolitee pikem kui Antsul?

55. Mitu korda on 1 km suurem kui 10 m?
1 km suurem kui 500 m?
1 km suurem kui 250 m?

56. Lahuta 1 kilomeetrist 1 m; 10 m; 100 m!

57. Kirjuta ja lahenda oma vihikusse järgnevad harjutused:

1 km — 10 m

200 m + 800 m

1 km — 900 m

1 km — 20 m

300 m + 700 m

1 km — 250 m

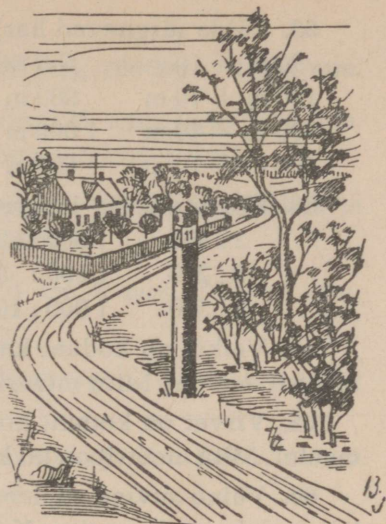
58. Loetle arvelaual ja pärast ilma arvelauata 10 meetri kaupa: 10 m; 20 m; 30 m; ...

59. Loetle, appi võttes tikukimpe, 1 000 meetrist ehk ühest kilomeetrist 10 m kaupa tagasi: 1 000 m; 990 m; 980 m; ... 900 m; ... 800 m.

60. Kirjuta oma vihikusse järgmised meetrite arvud:
1) üheksasada meetrit; 2) viissada kuuskümmend m; 3) neli-sada kaheksa m; 4) kuussada üheksakümmend viis m; jne.

61. Loe järgnevad arvud sõnades:

1) 200 m; 2) 1 km 520 m; 3) 2 km 608 m; 4) 1 000 m.

62. Täida järgnevad harjutused:

90 m + 10 m	560 m + 40 m	1 000 m — 100 m
190 m + 10 m	980 m + 20 m	900 m — 110 m
200 m — 10 m	1 000 m — 30 m	800 m — 320 m
400 m — 10 m	600 m — 10 m	660 m + 240 m

63. Korrutame ja jagame meetrite arvusid:

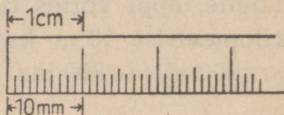
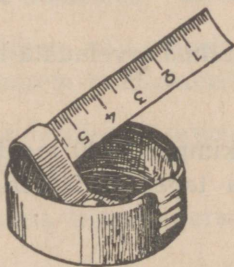
2 . 400	1 000 : 2	2 . 450	900 : 2
3 . 200	1 000 : 5	3 . 150	600 : 3
2 . 500	1 000 : 10	9 . 110	800 : 4

64. Vaikel on kodunt kauplusse pool kilomeetrit. Mitu meetrit see on? Mitu meetrit on tal edasi-tagasi?

65. Virvel on kodunt kooli 100 m vähem kui üks kilomeeter. Mitu meetrit on tal kodunt kooli? Aga edasi-tagasi?

66. Väino suvine suplemiskoht oli veerand kilomeetrit lähemal kui kilomeeter. Kui kaugel oli Väinol suplemiskoht?

Vähemaid pikkusi mõõdame millimeetritega.

1 sentimeeter = 10 millimeetrit,

lühidalt: 1 cm = 10 mm.

67. Avalda millimeetrites: 1 cm; 2 cm; 3 cm; 4 cm;
... 10 cm; 20 cm; 30 cm; ... 100 cm; 200 cm; 300 cm;
... 1 000 cm.

Näidis.

4 cm = 40 mm; 50 cm = 500 mm; 100 cm = 1 000 mm.

68. Raamatu lehe pikkus on 220 mm, laius 130 mm. Avalda selle lehe pikkus ja laius sentimeetrites!

69. Mõõda ka ise mõne raamatu või vihiku pikkus ja laius sentimeetrites ja millimeetrites!

70. Avalda millimeetrites: 1 cm 6 mm; 3 cm 4 mm; 25 cm 8 mm; 10 cm 2 mm; jne.!

71. 100 millimeetrit vasktoru maksab 30 kop. Kui palju maksab meeter seda toru?

72. 250 mm veetoru maksab 40 kop. Kui kallid on siis selle veetoru meeter?

Kaal ja kaalumine.

1 kilogramm = 1 000 grammi; lühidalt:

1 kg = 1 000 g.

73. Mitu 100-grammist vihti moodustab 1 kg? Mitu 200-grammist 1 kg?

74. Kilo õunu oli seistes 100 grammi kergemaks jäänud. Kui palju nad kaaluvad nüüd?

75. Emal oli kilo suhkrut, sellest tarvitas ta toidu valmistamiseks 200 grammi. Kui palju jäi tal suhkrut veel järele?

76. Pakikeses on 200 grammi võid. Mitu pakikest moodustavad 1 kilogrammi?

77. Pakikeses on 400 grammi võid. Mitu grammi puudub poolest kilogrammist?

78. Mitu grammi on pool ja veerand kilogrammi kokku?

79. Õel kulus perele kookide küpsetamiseks jahu veerand kilogrammi vähem kui üks kilogramm. Kui palju jahu õel kulus?

80. Liida ja lahuta arvelaual või tikkude abil!

900 g + 100 g	1000 g — 200 g	1 kg — 30 g
800 g + 200 g	800 g — 300 g	500 g — 240 g
400 g + 600 g	700 g — 600 g	900 g + 100 g
300 g + 700 g	400 g — 300 g	800 g — 105 g

81. Korruta ja jaga raskusi!

2 · 350 g	400 g : 2	1 kg : 2
4 · 250 g	600 g : 3	500 g : 2
5 · 180 g	800 g : 4	820 g : 4
6 · 150 g	600 g : 5	1000 g : 5

82. Kumb ja kui palju on suurem, kas veerand kilo või 300 g?

83. Tädi tarvitas poolest kilost jahust ära 150 g. Kui palju jahu jäi tal veel järele?

84. 200-grammine suitsukala maksab 50 kop. Kui kallis on üks kilo seda kala?

85. 250 g pesusoodat maksab 5 kop. Kui kallis tuleb siis 1 kg pesusoodat?

86. Kilogramm mett maksab 6 rubla ja 80 kop. Kui palju maksab 100 g; 200 g; 400 g mett?

Kordamiseks.

1) Kui palju on tarvis liita 45-ga, et saada 51? 54-ga, et saada 72? 18-ga, et saada 27?

2) Kui palju jääb järele, kui 73-st lahutada 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 19; 28?

3) Loetle 4-kaupa 4-st alates, kuni saad 40! 6-kaupa 6-st alates, kuni saad 60! 8-kaupa 8-st alates, kuni saad 160!

4) Pliiats maksab 32 kop.; kui palju maksavad 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12 samasugust pliiatsit?

5) 6 sulge maksab 40 kop. Kui palju maksab 3; 12; 24 sulge?

6) 2 m 40 cm — 60 cm; 1 m 45 cm + 60 cm; 2 rbl. 10 kop. — 75 kop.

2. Liitmine ja lahutamine.

Liitmist ja lahutamist kahesaja piiris.

1. Mul oli 70 kop., sain 30 kop. veel juurde.

2. Oli 90 kop., ema andis veel 18 kop., seega sain
 $90 + 10 + 8 = \dots$

3. Liida osakaupa, algul nii palju, et sada täis saab, seejärel ülejäänud osa!

70 + 30	40 + 60	95 + 5	68 + 32
70 + 45	40 + 72	95 + 15	38 + 70
60 + 40	32 + 68	84 + 16	56 + 44
60 + 57	32 + 70	84 + 36	56 + 60

4. Harjuta veel liitmist!

78 + 65	92 + 28	54 + 68	28 + 89
84 + 92	45 + 67	97 + 65	19 + 98
68 + 47	49 + 58	84 + 37	36 + 87
87 + 54	38 + 67	49 + 85	64 + 48

5. Minul oli kauplusse minnes üks rubla ehk 100 kop. Kulutasin 25 kop. Seega jäi järele?

6. Teine kord oli mul 120 kop. Kulutasin ära 50 kop. Lahutan 120-st esiteks 20, jääb 100, seejärel 100-st veel 30, saan

7. Lahuta osakaupa, esiteks nii palju, et järele jääb 100, seejärel ülejäänud osa!

130 — 30	126 — 76	153 — 93	112 — 36
130 — 50	143 — 63	127 — 67	152 — 68
125 — 45	168 — 98	185 — 96	147 — 79
156 — 76	154 — 84	161 — 72	136 — 68

8. Lahuta veel osakaupa!

128 — 67	118 — 56	104 — 27	125 — 38
125 — 68	124 — 59	108 — 39	122 — 59
180 — 95	160 — 78	120 — 84	110 — 67
114 — 36	182 — 64	164 — 96	129 — 68

9. Õmblejal on 170 cm pesuriiet. Sellest lõikab ta ära 90 cm. Kui palju seda pesuriiet jääb tal veel järele?

10. Raamatus on 128 lehekülge. Sellest luges Linda läbi 34 lehekülge. Arvuta, kui palju on Lindal veel lugeda!

11. Kanad munesid kuu jooksul 176 muna. Neist müüdi ära 80, ülejäänud munad tarvitati kodus. Arvuta!

12. Sügisel istutati 138 maasikataime. Neist saime naabrilt 45, teised olid omast aiast. Arvuta!

13. Aias oli 125 õunapuud, neist 18 suvisortidest, 25 sügissortidest, kuna ülejäänud õunapuud olid kõik talisortidest. Kui palju oli õunapuid talisortidest?

14. $36 + 78 - 15$	$56 + 48 - 37$	$120 - 30 - 24$
$92 + 18 - 45$	$65 + 73 - 69$	$168 - 40 - 38$
$86 + 14 - 32$	$82 + 39 - 48$	$180 - 36 - 42$
$65 + 40 - 52$	$72 + 59 - 63$	$162 - 45 - 36$

15. Mul oli kauplusse minnes 2 rubla. Otsin 1 rbl. 40 kop. eest raamatu ja 25-kopikase vihiku. Arvuta, kui palju raha pean ma tagasi saama!

16. Õel ja vennal oli vaja muretseda ühine õpik, mis maksis 150 kop. Õel oli 80 kop. ja vennal 95 kop. Kui palju raha jäi neil veel järele?

17. Kaustik maksab 55 kop., raamat 110 kop. Kui palju raha jääb 2 rublast järele, kui ostan kaustiku ja raamatu?

18. Lahuta arvude 19 ja 35 summa 138-st!

19. Lahuta 200-st 180 ja 115 vahe!

20. Kaupluses on 150 õuna. Neist müüdi ühele ostjale 65, teisele 40 ja kolmandale 32. Arvuta, kui palju õunu jäi veel järele!

Ka suuremaid arve on kerge liita ja lahutada!

21. Arvuta peast!

$400 + 100$	$200 + 50$	$100 + 5$	$200 + 240$
$300 + 200$	$900 + 60$	$900 + 8$	$600 + 360$
$600 + 100$	$800 + 40$	$500 + 4$	$400 + 425$
$500 + 400$	$700 + 80$	$600 + 9$	$800 + 158$

22. Arvuta veel peast, liites enne sajad, siis kümned ja lõpuks ühed!

$425 + 230$	$685 + 12$	$209 + 40$	$500 + 499$
$620 + 245$	$38 + 511$	$680 + 119$	$672 + 27$
$192 + 207$	$445 + 123$	$68 + 401$	$54 + 145$
$407 + 390$	$69 + 130$	$406 + 293$	$182 + 16$

Näidis.

$$425 + 230 = (400 + 200) + (20 + 30) + (5 + 0) = 600 + 50 + 5 = 655.$$

23. Tee samad harjutused läbi, liites enne ühed, siis kümned ja lõpuks sajad!

Näidis.

$$425 + 230 = (5 + 0) + (20 + 30) + (400 + 200) = 5 + 50 + 600 = 655.$$

24. Alevikus oli 180 maja. Aasta jooksul ehitati sinna 15 maja juurde. Mitu maja on selles alevikus nüüd?

25. Onu Juhan teenis ühel päeval 725 kop., teisel päeval aga 60 kop. enam. Kui palju teenis onu teisel päeval?

26. Sügisel sain ma ühelt õunapuult 246 õuna, teiselt aga 23 õuna enam. Kui palju õunu sain ma teiselt õunapuult?

27. Majaehitajal on ühes hunnikus 632 telliskivi, teises aga 246 telliskivi. Mitu telliskivi on tal kahes hunnikus kokku?

28. Aednik sai ühel päeval 380 peenrakurki, millest 80 osutusid riknenuiks. Kui palju oli terveid?

29. Linnas oli talvel 5240 elanikku, suvel vähenes elanikkude arv 120 inimese võrra. Kui palju oli selles linnas elanikke suvel?

30. Pagar küpsetas ühel päeval 1 400 kringlit, millest 1 300 kringlit müüs ära. Kui palju jäi tal neid järele?

31. Ainol oli juturaamatus 240 lehekülge, millest ta esimesel päeval luges läbi 115 lehekülge. Kui palju jäi tal veel lugeda?

32. Lahuta peast enne sajad sadadest, siis kümned kümnetest ja lõpuks ühed ühtedest!

600 — 100	500 — 300	720 — 600	260 — 140
840 — 200	680 — 120	980 — 580	936 — 500
940 — 40	460 — 360	828 — 716	810 — 610
860 — 340	596 — 234	538 — 428	750 — 640

33. Liida ning võta ühtlasi arvesse, et 10 ühte on 1 kümme, 10 kümnet on 1 sada ja 10 sada on üks tuhat!

290 + 10	260 + 140	196 + 103	249 + 301
389 + 1	480 + 120	201 + 99	598 + 218
409 + 11	630 + 270	680 + 120	245 + 315
910 + 90	570 + 430	850 + 150	428 + 372

Näidis.

$$290 + 10 = 200 + (90 + 10) = 200 + 100 = 300.$$

34. Lahuta ja kontrolli iga lahutamist, liites vahe lahutatavaga!

1000 — 1	1000 — 10	1000 — 100	400 — 240
700 — 5	900 — 40	600 — 200	600 — 280
690 — 8	800 — 20	500 — 120	500 — 150
400 — 9	700 — 80	400 — 180	900 — 360

35. Lahuta veel ja ikka kontrolli oma vastuseid!

1000 — 100	1000 — 60	800 — 170	500 — 155
1000 — 200	800 — 70	900 — 260	200 — 178
1000 — 500	600 — 90	600 — 340	600 — 265
1000 — 700	700 — 50	400 — 260	800 — 368

36. Emal oli turule minnes üks kolmerublane ja üks üherublane raha. Ta ostis 240 kop. eest kaupa. Missuguse rahaga ta tasus arve ja kui palju raha tal jäi järele?

37. Õpilane ostis kaks raamatut, millest üks maksis 2 rbl. ja teine 125 kop. Kui palju raha kulus õpilasel raamatute ostuks ja kui palju raha jäi tal järele, kui tal oli kaks kolmerublast raha?

38. Emal oli 10 rubla. Sellest kulus tal juba toidukraami ostmiseks 5 rbl. 20 kop. ning jalanõude parandamiseks 4 rbl. Kui palju raha jäi veel järele?

39. Kaupluses oli 180 kg suhkrut. Sellest müüdi ühele ostjale 25 kg, teisele 12 kg. Kui palju suhkrut jäi kauplusesse veel järele?

40. Kuna kirjalikul liitmisel tuleb liitmist alata madalamaist järkudest, siis harjuta ka peast liitma, alates liitmist nii madalamaist kui ka kõrgemaist järkudest!

320 + 450	836 + 105	905 + 37
645 + 37	209 + 38	49 + 216
148 + 107	418 + 35	29 + 135
252 + 19	356 + 118	69 + 108

Näidis.

$$320 + 450 = (20 + 50) + (300 + 400) = 770.$$

41. Kirjuta järgmised harjutused oma vihikusse ja liida!
Vastus kirjuta joone alla!

200	150	890	540	832
+ 36	+ 38	+ 108	+ 56	+ 125

42.

270	640	430	346	848
+ 120	+ 220	+ 150	+ 123	+ 241

43.

156	785	272	362	475
+ 3	+ 20	+ 17	+ 7	+ 24
159	805	289	369	499

Kordamiseks.

1) Loe järgemööda kõik arvud, mis koosnevad täissadadest, alates kõige vähemast, kuni 1 000-ni; 2 000-ni; 3 000-ni; 10 000-ni!

2) Lahuta 1 000-st 100, jäagist lahuta uuesti 100 jne., kuni saad jäägiks nulli!

3) Mitu 100 on 1 000-s; 2 000-s; 3 000-s; 10 000-s?

4) Mitu kümnet on 100-s; 200-s; 1 000-s?

5) Mitu meetrit on 10 km; 15 km; 100 km; 6 km?

6) Mitu kilogrammi on 1 000 grammi; 10 000 g?

7) Kahes korvis on 58 muna. Kui võtaksime ära viis muna ühest korvist ja kolm muna teisest korvist, siis oleks mõlemas korvis mune ühepalju. Kui palju oli mune kummaski korvis?

Kirjalik liitmine.

44. Liida 375 ja 138; 596 ja 275; 486 ja 254!

Näidis.

$$\begin{array}{r} 375 \\ + 138 \\ \hline 513 \end{array}$$

Viis ühelist ja kaheksa ühelist on 13 ühelist ehk 1 kümneline ja 3 ühelist. 3 ühelist kirjutame ühelistele alla, kuna 1 kümnelise liidame teiste kümnelistega: $1 + 7 + 3 = 11$ kümnelist. 11 kümnel. = 1 sajal. ja 1 kümnel. Ühe kümnel. kirjutame jälle kümnelistele alla, kuna ühe sajalise liidame teiste sajalistega: $1 + 3 + 1 = 5$ sajalist.

Saime arvu, milles on 5 sajalist, 1 kümneline ja 3 ühelist, s. o. 513.

45. Liida eelmise harjutuse eeskujul!

256	387	496	562	463	648
+ 378	+ 268	+ 178	+ 179	+ 379	+ 109

46. Liida peast: 240 ja 320; 520 ja 470; 65 ja 27; 407 ja 306; 529 ja 208.

47. Liida peast arvud niisuguses järjekorras, kuidas on kergem liita!

1) 190 + 250 + 110	2) 340 + 72 + 60
3) 508 + 22 + 75	4) 260 + 78 + 140
5) 347 + 180 + 53	6) 392 + 108 + 361

Tuleta meelde vastav summa omadus: **s u m m a e i m u u t u**,
k u i

48. Liida ja kontrolli vastuseid, liites samu arve mõnes teises järjekorras!

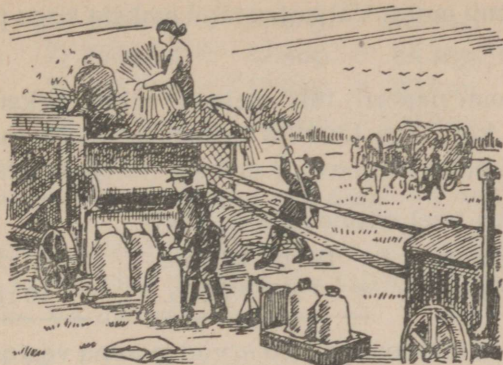
736	259	648	208	145
+ 118	+ 78	+ 205	+ 195	+ 809
86	347	96	206	84

49. Talunik sai ühelt põllult 75 kotti, teiselt 68 kotti kartuleid. Kui palju kartuleid sai ta üldse?

50. Teine talunik sai valgeid kartuleid 136 kotti ja väikesi punaseid 78 kotti. Kui palju sai ta kartuleid?

51. Talunik kaebas, et ta tänavu on saanud 56 kotti kartuleid vähem kui möödunud aastal. Kui palju kartuleid sai ta möödunud aastal, kui tänavune kartulisaak oli tal 178 kotti?

52. Uhes rukkipeksuga peksti ka tali- ja suvinisu. Rukist saadi 126 kotti, talinisu 58 kotti ja suvinisu 38 kotti. Kui palju vilja saadi kokku?

53. Talunik ütles, et ta on tänavu umbes 37 kotti rukist enam saanud kui mullu. Kui palju rukist sai ta tänavu, kui mullune rukkisaak oli tal 76 kotti?

Mitmenimeliste arvude liitmist.

54. Soovälja peremees sai viljapeksmisel puhtamaid ja terveid herneid 60 kg 400 g, halvemaid herneid aga 18 kg 800 g. Kui palju herneid sai ta kokku?

55. Liida enne grammide arvud, siis kilode arvud, võttes arvesse, et 1 000 g on 1 kg!

5 kg 700 g	9 kg 480 g	20 kg 720 g
+ 4 kg 250 g	+ 5 kg 520 g	+ 9 kg 380 g

56. Liida veel, kirjutades liidetavad üksteise alla!

- 1) 3 kg 840 g + 9 kg 370 g + 10 kg 600 g
- 2) 2 kg 40 g + 5 kg 800 g + 6 kg 400 g
- 3) 5 kg 900 g + 1 kg 480 g + 900 g

57. Väljaotsa talul tuli maksta rukki peksmise eest mullu 12 rbl. 75 kop. ja tõuvilja peksmise eest 24 rbl. 50 kop.

Kui palju tuli mullu Väljaotsa talul maksta kogu põllusaagi peksuraha?

58. Tema naabril tuli maksta rukki peksmise eest 10 rbl. 80 kop., aga tõuvilja peksmise eest 8 rbl. 40 kop. enam. Kui palju tuli naabril maksta rehepeksuraha?

59. Liida veel mitmenimelisi arve!

7 rbl. 90 kop.	19 rbl. 40 kop.	100 rbl. 65 kop.
+ 4 rbl. 8 kop.	+ 7 rbl. 75 kop.	+ 19 rbl. 40 kop.

60. Liida mitmenimelised arvud ja anna vastus võimalikult lihtsal kujul!

4 m + 120 cm	5 rbl.	+ 36 kop.
5 m + 130 cm	2 rbl. 40 kop.	+ 80 kop.
6 m + 260 cm	5 rbl. 60 kop.	+ 70 kop.
2 m + 140 cm	1 rbl. 30 kop.	+ 90 kop.
	16 rbl. +	420 kop.
	24 rbl. +	180 kop.
	6 rbl. + 2 rbl.	40 kop.
	5 rbl. + 4 rbl.	80 kop.

61. Talunik viis meiereisse ühel nädalal 240 liitrit piima, teisel 18 liitrit enam ja kolmandal 25 liitrit enam kui teisel nädalal. Mitu liitrit piima viis talunik kolme nädala jooksul?

62. Segakaubastu harukauplus müüs ühel päeval 125 kg suhkrut, teisel 68 kg enam ja kolmandal päeval niisama palju kui kahel esimesel päeval kokku. Kui palju suhkrut müüs see kauplus kolme päevaga?

63. Avalda veel liidetavad rublades ja kopikates ning liida!

- 1) 452 kop. + 158 kop. + 308 kop.
- 2) 168 kop. + 42 kop. + 64 kop.
- 3) 84 kop. + 152 kop. + 85 kop.
- 4) 126 kop. + 59 kop. + 120 kop.

Näidis.

$$4 \text{ rbl. } 52 \text{ kop.} + 1 \text{ rbl. } 58 \text{ kop.} + 3 \text{ rbl. } 8 \text{ kop.} = \dots \text{ rbl. } \dots \text{ kop.}$$

64. Tee eelmised harjutused ära nii, et liidad esiteks kopikate arvud ning muudad siis tulemused rubladeks ja kopikateks. Võrdle tulemusi!

Näidis.

$$452 \text{ kop.} + 158 \text{ kop.} + 308 \text{ kop.} = \dots \text{ kop.} = \dots \text{ rbl. } \dots \text{ kop.}$$

Kirjalik lahutamine.

Näidis. Lahuta 725-st 138, alates lahutamist ühelistest!

$$\begin{array}{r} 725 \\ - 138 \\ \hline 587 \end{array}$$

Seletus. 1) Kuna 5-st ühelisest ei saa 8-sat ühelist lahutada, siis võtame 5-le üheli-sele lisaks kümneliste juurest ühe kümneline. Selle tähistamiseks, et kümneliste juurest on üks kümneline ära võetud, paneme kümne-liste peale punkti.

1 kümnel. = 10 ühelist, kokku saame nüüd 15 ühelist. $15 - 8 = 7$. Kirjutame 7 ühelist üheliste alla.

Ka võiks 8 ühelist esiteks lahutada laenatud 10-st ja jäägile 5 ühe-list juurde lisada.

2) Edasi on tarvis lahutada 3 kümnelist 1 kümnelisest. Jälle peame kümneliste arvu täiendama. Selleks laename sajalistelt ühe sajalise, s. o. 10 kümnel., saame kokku 11 kümnelist. Lahutame: $11 - 3 = 8$.

3) 6 sajalisest lahutame ühe sajalise, saame 5 sajalist.

Saime arvu, milles on: 5 sajalist, 8 kümnelist ja 7 ühelist, kokku 587.

Kontrolliks liidame vahe ja lahutatava: $138 + 587 = 725$. Nagu näha, saame tulemusena vähendatava, seega on lahutatud õieti.

65. Lahuta samal viisil, kontrollides ikka vastust!

325	712	906	620	421	803
— 168	— 345	— 378	— 175	— 361	— 256

66. Lahuta veel!

1268	2105	3170	4037	6072
— 378	— 267	— 728	— 198	— 896

67. Lahuta, kirjutades arvud otstarbekalt üksteise alla!

1) 480 — 59; 2) 627 — 137; 3) 126 — 80; 4) 207 — 159.

68. Võttes esimese arvu vähendatavaks, teise kõrvalt lahutatavaks, leia vahe!

120,	90	750,	498	925,	456	108,	89
166,	129	104,	87	140,	18	320,	29
270,	196	100,	95	1000,	868	800,	78

69. Isa palk kuus on 320 rubla, möödunud kuul oli see aga 295 rubla. Leia, kui palju on isa kuupalk selle kuu jooksul tõusnud?

70. Paar toakingi müüdi kaupluses 725 kopika eest, paar sukki aga 650 kop. eest. Kui palju olid toakingad sukka-dest kallimad?

71. Vend sai tänavu oma põllult 920 kg tõuvilja, möödunud aastal aga 89 kg vähem. Kui palju tõuvilja sai vend möödunud aastal? Kahel aastal kokku?

72. Emal oli kuus majapidamiskulusid 145 rubla, muid kulusid aga 85 rubla rohkem. Kui palju oli emal üldse kulusid?

73. Talunik müüs sügisel kaks looma. Ühest ta sai 92 rubla, teisest aga 30 kop. vähem. Kui palju raha sai ta kahe looma müümisest?

74. Missugune arv tuleb liita 450-ga, et saada 1000? 680-ga, et saada 900? 905-ga, et saada 1000?

74-a. Leia $\cup$ asemele kohane arv!

$275 + \cup = 800$	$825 + \cup = 1000$	$506 + \cup = 800$
$310 + \cup = 520$	$916 + \cup = 990$	$210 + \cup = 409$
$756 + \cup = 900$	$510 + \cup = 820$	$127 + \cup = 300$
$812 + \cup = 906$	$186 + \cup = 240$	$245 + \cup = 402$

Mitmenimeliste arvude lahutamist.

75. Jukul oli kauplusse minnes 10 rubla raha. Ta kulutas sellest ära 520 kop. Kui palju raha jäi tal veel järele?

J u h a t u s.

Avalda 520 kop. rublades ja kopikates: $520 \text{ kop.} = 5 \text{ rbl. } 20 \text{ kop.}$

Lahuta 10 rublast 5 rbl. 20 kop.:

$$\begin{array}{r}
 10 \text{ rbl. } \dots \text{ kop.} \\
 - 5 \quad \quad 20 \quad \quad \text{"} \\
 \hline
 \dots \text{ rbl. } \dots \text{ kop.}
 \end{array}$$

76. Paar sukki maksab 12 rubla. Ainol on praegu raha 7 rbl. 40 kop. Kui palju raha Ainol puudub selleks, et osta paar sukki?

77. Tööline lootis päevas teenida 12 rbl., teenis aga 9 rbl. 82 kop. Kui palju jäi tal 12 rublast puudu?

78. Antsu koolitee läheb Juhani kodust mööda. Antsu kodust Juhani koduni loetakse pool kilomeetrit, kuid Juhani kodust on kooli 1 km 200 m. Kui kaugel on Antsu kodu koolist?

79. Raamat köitmatult oli 14 cm 2 mm lai, köitmisel lõigati 1 cm 5 mm äärest ära. Kui laiaks kujunes nüüd raamat?

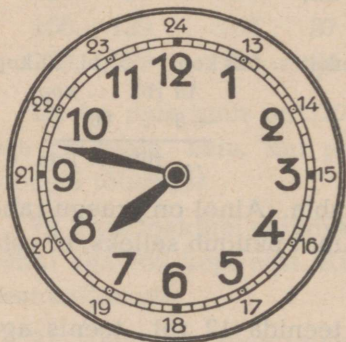
80. Laud oli toorelt 15 cm 4 mm lai, kuivanult on ta laius 14 cm 5 mm. Kui palju kuivas laud kitsamaks?

81. 1. novembril on päeva pikkus Tartus 8 t. 56 min. Kui pikk on siis öö?

82. 1. detsembril on öö pikkus Tallinnas 17 t. 22 min. Kui pikk on siis päev Tallinnas?

83. Klass oli õpireisil 18 t. 40 min. Sellest ajast viibiti sõidukis 3 t. 50 min., muu osa looduses. Kui kaua viibiti looduses?

84. Lahuta peast!

8 t. 14 min.	— 5 t.
10 t. 10 min.	— 40 min.
1 t. 30 min.	— 50 min.
12 t. 40 min.	— 5 t. 35 min.
1 t. 20 min.	— 40 min.
2 t.	— 55 min.
10 t. 12 min.	— 32 min.
8 t. 30 min.	— 2 t. 45 min.

85. Mis näitab 24-numbrilise numbrilauaga kell 2 tundi enne keskpäeva? 3 t. pärast keskööd? 4 tundi enne keskööd? 1 t. 15 min. enne keskööd?

86. Avalda veel 24-numbrilise kella tunniarvudes kella-ajad: 1) kl. 10.15 enne lõunat; 2) kl. 2.10 p. l.; 3) kl. 8.00 p. l.; 4) 2 t. 15 min. enne keskööd.

Märkus. Kellaaja märkimisel tähendavad numbrid punkti ees tundide arvu, kaks järgmist numbrit punkti taga aga minutite arvu.

87. Rong väljub Tartust Tallinna kl. 18.42. Mitu tundi ja minutit on see enne keskööd?

88. Sama rong jõuab Tallinna kl. 22.37, kusjuures ta väljus Tartust kl. 18.42. Mitu tundi ja minutit oli see rong teel?

89. Rong väljub Tartust kl. 15.20 ja jõuab Petserisse kl. 17.50. Mitu tundi ja minutit on see rong teel?

90. Päike tõuseb Tartus 1. veebruaril kl. 9.21, loojub aga kl. 17.33. Kui pikk on päev? Kui pikk on öö?

91. Kui pikk on päev ja öö Tartus 1. märtsil, mil päike tõuseb Tartus kl. 8.12, loojub aga kl. 18.40?

92. Päike tõuseb 1. jaan. kl. 10.03, loojub aga kl. 16.21. Kui pikk on päev 1. jaan.? Kui pikk on öö?

93. Arvuta ise kalendri andmeil päeva ja öö pikkus 1. aprillil ja 1. mail!

94. Isa sõitis kodunt välja kl. 7.20 ja jõudis koju tagasi kl. 15.10. Kui kaua oli isa kodunt ära?

95. Õpilane läks kodust kooli kl. 7.35, jõudis koju tagasi kl. 15.20. Kui kaua oli ta kodunt ära?

96. Reisija läks teele kl. 4.50 ja jõudis koju tagasi järgmisel päeval kl. 10.20. Kui kaua oli ta teel?

Arvuta nii: kl. 4.50 kuni järgm. päeva kl. 4.50-ni on 24 t.; kl. 4.50 kuni kl. 10.20 = 10 t. 20 min. — 4 t. 50 min. = 5 t. 30 min. Kokku: 24 t. + 5 t. 30 min. =

97. Reisija läks teele hommikul kl. 5.20 ja jõudis koju tagasi järgmisel päeval kl. 3.40 pärast lõunat. Kui kaua oli ta reisil?

Kordamiseks.

- 1) Vähenda 28 võrra järgnevaid arve: 40; 36; 50; 70; 80; 92; 100.
- 2) Suurenda 19 võrra järgnevaid arve: 16; 18; 45; 27; 38; 59; 71; 65.
- 3) Leia korrutised: $3 \cdot 27$; $5 \cdot 19$; $7 \cdot 13$; $8 \cdot 9$; $9 \cdot 6$; $8 \cdot 7$; $6 \cdot 15$; $9 \cdot 16$.
- 4) Leia pool: 18-st; 38-st; 46-st; 52-st; 76-st; 1 kg-st; 1 cm 6 dm-st; 1 t. 24 min-st.
- 5) Leia veerand: 16-st; 32-st; 56-st; 72-st; 96-st; 120-st; 1 kg-st; 2 dm 8 cm-st; 1 tunnist!
- 6) 4 m — 3 m 6 dm; 1 m — 5 dm; 1 rbl. 20 kop. — 36 kop.; 7 m 2 dm — 4 m 5 dm.

Segaülesandeid liitmise ja lahutamise kohta.

98. Kasti pandi 125 kg kaupa. Kui palju kaalus kast ühes kaubaga, kui tühi kast kaalus 28 kg?

99. Koormasse pandi kolm kotti vilja, millest ühe raskus oli 96 kg, teise raskus 132 kg ja kolmanda raskus 128 kg. Kui raske oli koorem?

100. Kaupluses müüdi püülijahu kolmele ostjale: ühele 250 g, teisele 300 g ja kolmandale 400 g. Kui palju jahu müüdi kolmele ostjale kokku?

101. Kotis oli 100 kg suhkrut. Sellest müüdi ühel päeval 25 kg, teisel aga 18 kg enam. Kui palju suhkrut jäi veel kotti?

102. Tööline teenis päevas 12 rbl. 60 kop. Sellest rahast ta kulutas 5 rbl. 20 kop. toidu muretsemiseks ja 1 rbl. 50 kop. korteriüüriks. Kui palju raha jäi tal veel järele?

103. Enne õienda need tehted, mis on sulgudes!

$$(240 + 160) - 345 \qquad (800 - 370) + (700 - 250)$$

$$(720 - 360) + 250 \qquad (400 - 180) + (600 - 330)$$

$$(910 - 250) + 186 \qquad (820 - 400) + (940 - 600)$$

$$(480 + 270) - 560 \qquad (750 - 300) + (650 - 400)$$

104. Ema ostis särkide jaoks 15 m 80 cm ja aknaeesriide jaoks 6 m 50 cm pesuriidet. Ostetud riidest lõikas ta kohe ära 8 m 40 cm. Kui palju jäi tal seda riidet veel järele?

105. Tisleril oli 6 m 40 cm lauda, millest ta esiteks lõikas ära 2 m 60 cm, siis 3 m 50 cm. Kui palju jäi tal sellest lauast veel järele?

106. Maretel oli määratud koolitööde tegemiseks pärast lõunat 2 t. 30 min. Sellest ajast kulutas ta matemaatikale 40 min., emakeele töö tegemiseks 50 min., ajaloo õppimiseks 25 min., ülejäänud aja käsitööks. Arvuta!

107. Õpilased viibisid õpikäigul 2 tundi. Sellest ajast kulus käimiseks edasi-tagasi 35 min., õpetaja seletuste kuulamiseks 25 min., muu osa vaatlemiseks ja tähelepanekute ülesmärkimiseks. Arvuta!

108. Pioneerid läksid 4-tunnilisele matkale. Sellest ajast kulus minekuks ja tulekuks 1 t. 20 min., loodusega tutvumiseks 1 t. 15 min., puhkamiseks 30 min., muu osa mängimiseks looduses. Arvuta!

109. Võimlemistunnist, mille pikkus oli kolmveerand tundi, kulus korra harjutamiseks 10 min., võimlemiseks 25 min., kuna muu osa tarvitati mängimiseks. Arvuta!

110. 1) 12 t. — 5 t. 25 min. + 58 min.

2) 1 t. 20 min. — 18 min. — 36 min.

3) 15 min. — 6 min. 20 sek. — 8 min.

111. Arvol kulus kooliskäimiseks ühel päeval 5 t. 20 min. Sellest ajast kulus tal minekuks 15 min., tulekuks 18 min., muu osa ajast viibis ta koolis. Arvuta, kui palju aega viibis ta koolis!

Kordamiseks.

Harjuta kiiresti ja õieti liitma ning lahutama!

	a	b	c	d	e
1	$36 + 47$	$52 - 18$	2 rbl.—35 kop.	1 cm—1 mm	3 m — 3 cm
2	$100 - 36$	$48 + 52$	$1000 - 909$	$\begin{array}{r} 420 \\ - 130 \\ \hline \end{array}$	$81 - 28$
3	$2 \text{ m} - 6 \text{ dm}$	$\begin{array}{r} 680 \\ + 170 \\ \hline \end{array}$	2 rbl.—156 kop.	$\begin{array}{r} 40 \text{ min.} \\ + \dots\dots\dots \\ 1 \text{ t. } 15 \text{ min.} \\ \hline \end{array}$	$760 + 250$
4	$\begin{array}{r} + 1280 \\ \hline 7000 \end{array}$	$102 - 36$	$\begin{array}{r} 72 \text{ cm} \\ + ? \\ \hline 1 \text{ m} \end{array}$	$29 + 48$	$100 - ? = 11$
5	5 rbl.—15 kop.	$42 - 18 - 20$	$\begin{array}{r} 434 \\ + \dots\dots \\ \hline 600 \end{array}$	$10 \text{ m} - 3 \text{ dm}$	$76 + 39 - 26$
6	$2000 - 125$	$\begin{array}{r} 6 \text{ rbl. } 25 \text{ kop.} \\ - 40 \text{ kop.} \\ \hline \end{array}$	$10 + ? = 200$	$1 \text{ km} - 109 \text{ m}$	$72 - ? = 15$
7	$\begin{array}{r} 1 \text{ rbl.} - 60 \text{ kop.} \\ + \quad 75 \text{ kop.} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 720 \\ + \dots\dots \\ \hline 1000 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1 \text{ t. } 10 \text{ min.} \\ - 25 \text{ min.} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 50 \text{ kop.} \\ + 2 \text{ rbl. } 70 \text{ kop.} \\ \hline \end{array}$	$10 \text{ m} - 3 \text{ dm}$
8	$\begin{array}{r} 1 \text{ m} \\ - 2 \text{ dm } 5 \text{ cm} \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \text{ t.} \\ + 1 \text{ t. } 15 \text{ min.} \\ \hline \end{array}$	$790 + 120$	$25 + 37 - 29$	$1000 - 87$
9	$\begin{array}{r} 2 \text{ km} \\ - 1 \text{ km } 600 \text{ m} \end{array}$	$1 \text{ m} - 1 \text{ dm}$	$1 \text{ kg} - 250 \text{ g}$	$1000 - 250$	$\begin{array}{r} 1000 \\ - 396 \\ \hline \end{array}$
10	$79 + 36 - 28$	$820 + 180$	$1000 - 178$	$\begin{array}{r} 3 \text{ kg} \\ - 1 \text{ kg } 600 \text{ g} \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 18 \text{ min.} \\ + 52 \text{ min.} \\ \hline \end{array}$

A-11922

40 kop.